

ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនចាក់បង្ការរោគ កញ្ជិល, ក្រឡាទែន និង ស្នួច

អ្វីដែលលោកអ្នកត្រូវការដឹង

1 ហេតុអ្វីបានជាចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ ?

រោគកញ្ជិល, រោគក្រឡាទែន និងរោគស្នួច គឺជារោគធ្ងន់ធ្ងរមួយ។
កញ្ជិល
• មេរោគកញ្ជិលធ្វើឲ្យឡើងរាងកាយខ្សោយ, ក្អក, ហឫស្សីរំពោល, ក្រហាយភ្នែក ហើយនិងគ្រុន។
• វាអាចនាំអោយមានដំបៅត្រចៀក, ជម្ងឺរលាកសួត, ប្រកាច់ (ភ្នែក ឬ បើកភ្នែកធ្ងរសម្រាប់ស្រ្តី) ខូចប៉ះពាល់ដល់ខួរក្បាល ហើយអាចស្លាប់បាន។

ក្រឡាទែន
• មេរោគក្រឡាទែនធ្វើឲ្យគ្រុន, ឈឺក្បាល ហើយនិងហើមក្រពិញនៅខាងក្រោមត្រាម។
• វាអាចនាំអោយធ្ងន់, ជម្ងឺរលាកស្រាមខួរ (រោគដំបៅខួរក្បាលនិងសរសៃឈាមឡើង) ហើយឈឺចុកចាប់ពងក្អ ឬយោនី ហើយនិងកម្រស្លាប់។

ស្នួច (រោគកញ្ជិលអាទិ៍ធ្ងន់)
• មេរោគស្នួចធ្វើឲ្យឡើងរាងកាយខ្សោយ, គ្រុនធ្ងន់ ហើយនិងឈឺចុកចាប់សន្លាក់ក្អឹង (រោគច្រើនជាស្រ្តីពេទ)។
• បើសិនជាស្រ្តីមានរោគស្នួចនៅពេលមានផ្ទៃពោះ, ស្រ្តីនោះអាចរលូតកូន ឬពារកអាចកើតមានជម្ងឺជាប់ជាមួយយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។

លោកអ្នក ឬកូនលោកអ្នកអាចទទួលបានរោគទាំងអស់នេះដោយនៅជិតស្និតមនុស្ស ដែលមានមេរោគនោះ។ មេរោគនេះ វាសាយហើយឆ្លងមកពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្ស ម្នាក់ទៀតតាមខ្យល់។

ថ្នាំចាក់ វ៉ាក់ស៊ីន សំរាប់រោគកញ្ជិល, ក្រឡាទែន និងស្នួច (MMR) អាចការពាររោគទាំងអស់នេះ បាន។

ក្មេងភាគច្រើនដែលបានចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនការពារ MMR នឹងមិនមានរោគទាំងអស់នេះឡើយ។ វាអាចមានក្មេងច្រើនថែមទៀតមានរោគទាំងអស់នេះ បើសិនជាយើង ឈប់ចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគនេះ។

2 តើអ្នកណាគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR ហើយនៅពេលណា ?

ក្មេងទាំងឡាយគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR 2 ដង :
✓ ចាក់លើកដំបូងនៅពេលមានអាយុ 12-15 ខែ
✓ ហើយលើកទីពីរនៅពេលមានអាយុ 4-6 ឆ្នាំ។

ទាំងនេះគឺអាយុគួរចាក់ថ្នាំ។ ប៉ុន្តែ កូនក្មេងអាចទទួលបានថ្នាំលើកទីពីរនៅពេលណាដែល អោយតែបានក្រោយពី 28 ថ្ងៃបានចាក់លើកដំបូងហើយ។

មនុស្សពេញវ័យខ្លះ គួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនការពាររោគ MMR ផងដែរ :
ជាទូទៅ មនុស្សមានអាយុ 18 ឆ្នាំ ឬអាយុច្រើនជាងនេះ ដែលបានកើតក្រោយឆ្នាំ 1956 គួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនការពាររោគ MMR យ៉ាងហោចបានម្តង, លុះណាតែ បុគ្គលនោះបានបង្ហាញឃើញ ថាបានចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន ឬមានរោគទាំងឡាយនោះ។
សូមសាកសួរលោកវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគ្រូពេទ្យសំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម។
ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនការពាររោគ MMR ប្រហែលជាអាចចាក់អោយទឹមគ្នានិងថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន ផ្សេងៗទៀតបាន។

3 មនុស្សខ្លះមិនគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR ឬគួររង់ចាំ

- មនុស្សដែលមិនគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR គឺជាមនុស្សដែលធ្លាប់មាន ប្រតិកម្មទាស់ដល់អាយុជីវិតដល់ជាតិខាប់អន្ទិល, ថ្នាំបដិបក្ខប្រាណ **neomycin**, ឬដល់ការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ **MMR** ពីមុនមក។
- មនុស្សដែលឈឺមិនធ្ងន់ធ្ងរ ឬធ្ងន់ធ្ងរមធ្យមនៅពេលកំណត់ចាក់ថ្នាំនោះ គួរតែរង់ចាំរហូតដល់ស្រួលឡើងវិញសិន មុននឹងចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR ។
- ចំពោះស្រ្តីមានផ្ទៃពោះគួរតែរង់ចាំមិនទាន់ចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR រហូតដល់សំរាលកូនរួចហើយសិន។ ស្រ្តីទាំងឡាយគួរតែជៀសវាងមានផ្ទៃពោះបាន 4 អាទិត្យក្រោយពីបានចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR រួច។
- ចំពោះមនុស្សខ្លះគួរតែទាក់ទងមកវេជ្ជបណ្ឌិតរបស់ខ្លួនអំពីការគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន បង្ការរោគ MMR រួមទាំងមនុស្សដែលមាន :
 - រោគ HIV/AIDS ឬក៏មេរោគផ្សេងៗដែលប៉ះពាល់ដល់ប្រព័ន្ធការពារក្នុងខ្លួន
 - កំពុងតែប្រើប្រាស់ថ្នាំព្យាបាលរោគដែលប៉ះពាល់ដល់ប្រព័ន្ធការពារក្នុងខ្លួន ដូចជាថ្នាំ **steroids** ធំៗ 2 អាទិត្យ ឬយូរជាងនេះ។
 - មានរោគមហារីកណាមួយ
 - កំពុងតែព្យាបាលរោគមហារីកដោយថែមថែមកម្រិត ឬថ្នាំសង្កូវ
 - ធ្លាប់មានទំនួនកោសិកាតូចៗ (ឈាមរិបល្អោស)
- ចំពោះមនុស្សដែលថ្មីៗនេះមានចាក់បញ្ចូលឈាម ឬបានទទួលឈាមផ្សេងៗ គួរតែសាកសួរវេជ្ជបណ្ឌិតរបស់គេ នៅពេលណាគេអាចចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR បាន

សូមសាកសួរលោកវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគ្រូពេទ្យសំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម។

4 តើអ្វីខ្លះដែលជាការគ្រោះថ្នាក់ពីថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនចាក់បង្ការរោគ MMR នោះ ?

ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន ក៏ដូចជាថ្នាំផ្សេងៗទៀតដែរ គឺមានឥទ្ធិពលអាចធ្វើឲ្យមានបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជាប្រតិកម្មទាស់នឹងអ្វីមួយធ្ងន់ធ្ងរ។ ការគ្រោះថ្នាក់ពីថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនចាក់បង្ការរោគ MMR ធ្វើឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ, ឬ ស្លាប់នោះ គឺវាកម្រមានណាស់។

ការទទួលបានថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR គឺមានសុវត្ថិភាពជាងការទទួលបានមេរោគទាំងឡាយនោះ។

មនុស្សភាគច្រើនដែលចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR ពុំមានបញ្ហានិងថ្នាំនេះឡើយ។

- បញ្ហាមិនធ្ងន់ធ្ងរ**
- គ្រុន (មានដល់ទៅមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្ស 6 នាក់)
 - ឡើងពងពេលវែងប្រមាណមិនធ្ងន់ (មានប្រមាណមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្ស 20 នាក់)
 - ហើមកូនកណ្តុរនៅលើថ្ពាល់ ឬក (កម្រមាន)
- បើសិនជាមានបញ្ហាទាំងនេះកើតឡើង ជាទូទៅវាក៏មានឡើងក្នុងកំឡុងពេល 7-12 ថ្ងៃក្រោយពីបានចាក់ថ្នាំរួច។ បញ្ហាទាំងនេះកើតមានឡើងកាន់តែតិចក្រោយពីចាក់ថ្នាំលើកទីពីរ។

- បញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរមធ្យម**
- ប្រកាច់ (ញាក់ញ័រ ឬបើកភ្នែកសម្លក់) ដែលបណ្តាលមកពីគ្រុន (ប្រមាណ 1 ក្នុងចំណោមចាក់ 3,000 ម្តង)
 - ឈឺចាប់បន្តិចបន្តួច ឬការកំរិតមិនបានក្នុងសន្ទុក, ភាគច្រើនចំពោះជំងឺ ឬស្រ្តីពេញវ័យ (មានដល់ទៅ 1 ក្នុងចំណោម 4)
 - មានចំនួនកោសិកាពូជកម្រិតទាប ដែលអាចធ្វើឲ្យបញ្ហាវិបល្លាសរលាយ (ប្រមាណ 1 ក្នុងចំណោមចាក់ 30,000 ដង)

- បញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ (កម្រមានណាស់)**
- មានប្រតិកម្មទាស់ធ្ងន់ធ្ងរ (មានតិចជាង 1 ក្នុងចំណោមចាក់មួយពាន់ដង)
 - បញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរពីរបីផ្សេងទៀតដែលធ្លាប់មានកើតឡើង ក្រោយពេលរក្សាបានថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគ MMR ។ ក៏ប៉ុន្តែបញ្ហានេះកម្រកើតមានណាស់, អ្នកឯកទេសមិនអាចដឹងច្បាស់ថា បញ្ហាទាំងនោះកើតមានឡើងដោយសារតែថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន ឬយ៉ាងណានោះទេ។ នេះរួមទាំង :
 - ការថ្លង
 - ប្រកាច់យូររង្វែង, សន្ទប់ ឬបន្ទុយការដឹងខ្លួនឯង
 - ខូចខ្លួនក្បាលជាអចិន្ត្រៃយ៍

5 តើត្រូវធ្វើយ៉ាងណា បើសិនជាមានប្រតិកម្មធ្ងន់ធ្ងរមធ្យម ឬធ្ងន់ធ្ងរនោះ ?

តើត្រូវខ្ពស់ខ្ពស់មើលអ្វី ?

លក្ខណៈចម្លែកណាមួយ ដូចជាប្រតិកម្មទាស់ធ្ងន់ធ្ងរ, គ្រុនក្តៅខ្ពស់ ឬមានការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា។ សញ្ញាបង្ហាញនៃប្រតិកម្មទាស់ធ្ងន់ធ្ងរ រួមទាំងការពិបាកដង្ហើម, សម្លេងស្លក់ ឬសម្លេងតូចស្រាល, កន្តួលរមាស់បណ្តាលមកពីទាស់ចំណី, ស្លេងស្លាំង, រលកដើរលឿន ឬរិលមុខមីក្រោយពេល ពីរបីនាទីដល់ពីរម៉ោង

ដោយក្រោយពីបានចាក់ថ្នាំរួច។ គ្រុនក្តៅខ្ពស់ ឬប្រកាច់, បើសិនជាមានកើតឡើង ប្រហែលជាអាចកើតឡើងក្នុង 1 ឬ 2 អាទិត្យក្រោយពីបានចាក់ថ្នាំរួច។

- តើគួរឲ្យខ្ល័យយ៉ាងណា ?
- ចូរទូរស័ព្ទទៅវេជ្ជបណ្ឌិត ឬយកមនុស្សមានជម្ងឺទៅជួបវេជ្ជបណ្ឌិតភ្លាម។
 - ចូរច្រាបជួបវេជ្ជបណ្ឌិតអ្វីបានកើតឡើង, ខែថ្ងៃឆ្នាំ និងពេលវេលាបានកើតឡើង ហើយនិងពេលបានចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគនោះ។
 - សាកសួរវេជ្ជបណ្ឌិត, គ្រូពេទ្យរបស់លោកអ្នក ឬមន្ទីរសុខាភិបាល ដើម្បីដាក់ពាក្យប្តឹងតវ៉ាអំពីព្រឹត្តិការណ៍រារាំងប្រព័ន្ធថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន (Vaccine Adverse Event Reporting System, VAERS) ។
- ឬលោកអ្នកអាចដាក់ពាក្យប្តឹងតវ៉ាបាយការណ៍នេះតាមទំព័រកុំព្យូទ័ររបស់ VAERS តាមអាសយដ្ឋាន www.vaers.hhs.gov, ឬទូរស័ព្ទលេខ 1-800-822-7967 ។
- មណ្ឌល VAERS មិនផ្តល់ឱវាទអំពីករណីសុខភាពទេ។*

6 កម្មវិធីជាតិផ្តល់ជំនួយដល់ការមានគ្រោះថ្នាក់ពីថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន (The National Vaccine Injury Compensation Program)

នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍កម្រមានដែលលោកអ្នក ឬកូនរបស់លោកអ្នកមានប្រតិកម្មធ្ងន់ធ្ងរ ទាស់ដល់ថ្នាំ វ៉ាក់ស៊ីន, កម្មវិធីសហព័ន្ធបង្កើត ដើម្បីជួយលោកអ្នកបង់ថ្លៃមើលព្យាបាលលើមនុស្សដែលបានទទួលរងគ្រោះ។

ចំពោះព័ត៌មានបន្ថែមអំពីកម្មវិធីជាតិផ្តល់ជំនួយដល់ការមានគ្រោះថ្នាក់ពីថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន, ចូរទូរស័ព្ទមកលេខ **1-800-338-2382** ឬទូរស័ព្ទតាមម៉តាមទំព័រ www.hrsa.gov/vaccinecompensation

7 តើអាចឲ្យខ្លួនសិក្សាអំពីរឿងបន្ថែមដោយរបៀបណាដែរ ?

- សាកសួរវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគ្រូពេទ្យរបស់លោកអ្នក។ វេជ្ជបណ្ឌិត/គ្រូពេទ្យអាចផ្តល់ឲ្យលោកអ្នកនៅកម្រិតថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនជាដំណើរ ឬហេតុអ្វីបង្កឲ្យមានប្រតិកម្ម។
- ទូរស័ព្ទមន្ទីរសុខាភិបាលក្នុងតំបន់ ឬមន្ទីរសុខាភិបាលរដ្ឋអំពីកម្មវិធីចាក់ថ្នាំបង្ការរោគ។
- ទាក់ទងកមណ្ឌលថែទាំសុខភាព និងការពាររោគ (Centers for Disease Control and Prevention, CDC):
 - ទូរស័ព្ទលេខ **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)**
 - ទស្សនាគេហទំព័រកម្មវិធីជាតិចាក់ថ្នាំបង្ការរោគ www.cdc.gov/nip

